

N06-104

November-2014

B.Ed., Sem.-I (CBCS Pattern)**B-512 : Psychology : Content Cum Method****Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **750** શબ્દોમાં જવાબ આપો. **10**
 - (1) મનોવિજ્ઞાન એટલે શું ? મનોવિજ્ઞાનના વિવિધ સંપ્રદાયો જણાવી સમજાવો.
 - (2) ધોરણ-11ના મનોવિજ્ઞાન વિષયના એકમ ‘બાળઉછેરની પૈતૃક શૈલીઓ’ વિશે કા.પા. કૌશલ્ય નોંધ તૈયાર કરો.
- (બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **125** શબ્દોમાં જવાબ આપો. **4**
 - (1) વ્યક્તિ અભ્યાસ પદ્ધતિ એટલે શું ? તેના લાભ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
 - (2) પૂર્વ વૈજ્ઞાનિક મનોવિજ્ઞાનની સમજ આપો.
 - (3) પિયાજેના મત મુજબ બોધાત્મક વિકાસના તબક્કા ટૂંકમાં સમજાવો.
2. (અ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે **100** શબ્દોમાં જવાબ આપો. **6**
 - (1) ભારતીય સંદર્ભમાં બુદ્ધિ સમજાવો.
 - (2) પ્રક્ષેપણ કસોટી ‘વિષય અધિપ્રત્યક્ષ કસોટી’ની સમજ આપો.
 - (3) સામાન્યીકૃત વિકૃત ચિંતા સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે **500** શબ્દોમાં આપો. **8**
 - (1) બુદ્ધિ એટલે શું ? બુદ્ધિનો બહુવિધ સિદ્ધાંત સમજાવો.
 - (2) વ્યક્તિત્વ એટલે શું ? વ્યક્તિત્વની વિકૃતિઓ જણાવી સમજાવો.
3. (અ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્ન પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **750** શબ્દોમાં જવાબ આપો. **10**
 - (1) મનોવિજ્ઞાનમાં ‘સંવેદન’ એકમ સંદર્ભ નીચેના મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખી એક તાસની આયોજન નોંધ તૈયાર કરો :
સામાન્ય હેતુઓ, શૈક્ષણિક મુદ્દા, સાધન-સામગ્રી, શિક્ષકની પ્રવૃત્તિ, વિદ્યાર્થીની પ્રવૃત્તિ.
 - (2) જૈવ તબીબી ઉપચાર શા માટે કરવામાં આવે છે ? તેના પ્રકારો જણાવી સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્ન પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **125** શબ્દોમાં જવાબ આપો. **4**
 - (1) મનોપચારમાં યોગ અંગે ધ્યાનનું મહત્ત્વ શું છે તે સમજાવો.
 - (2) મનોપચારની પ્રક્રિયા તબક્કાવાર ટૂંકમાં સમજાવો.
 - (3) ઊંડાઈ અને અંતરના પ્રત્યક્ષીકરણમાં એક નેત્રિય સંકેતો સમજાવો.
4. (અ) નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના આશરે **100** શબ્દોમાં જવાબ આપો. **6**
 - (1) મનોવિજ્ઞાન વિષયના સામાન્ય હેતુઓ જણાવી કોઈપણ એક સામાન્ય હેતુના વિશિષ્ટ હેતુઓ જણાવો.
 - (2) મુલાકાત એટલે શું ? મુલાકાત પ્રયુક્તિના પ્રકારો જણાવો.
 - (3) મનોવિજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો.
- (બ) નીચે આપેલ બે પ્રશ્નો પૈકી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો આશરે **500** શબ્દોમાં જવાબ આપો. **8**
 - (1) માઈક્રો-ટીચીંગ એટલે શું ? માઈક્રો-ટીચીંગના સોપાનો વિગતે સમજાવો.
 - (2) આગમન-નિગમન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેના ફાયદા-મર્યાદાઓ ઉદાહરણ સહ વર્ણવો.

5. નીચે આપેલ પ્રશ્નોના ઉત્તર યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી આપો.

- (1) વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત સમસ્યાનું નિદાન અને ઉપચાર કરવાનું કાર્ય કોણ કરે છે ?
 (a) શાળા મનોવૈજ્ઞાનિકો (b) સલાહ મનોવૈજ્ઞાનિકો
 (c) ચિકિત્સા મનોવૈજ્ઞાનિકો (d) શૈક્ષણિક મનોવૈજ્ઞાનિકો
- (2) કોઈ વ્યક્તિનો ફોટો જોતી વખતે તેના આખા ચહેરા પર એકસાથે ધ્યાન આપીએ છીએ. આ સમયે મગજમાં કઈ ક્રિયાઓ થાય છે ?
 (a) ધ્યાન (b) ક્રમિક
 (c) સમકાલીન (d) સર્જકતા
- (3) ‘દરેક વ્યક્તિમાં પસંદ કરવાની અને સર્જવાની શક્તિઓ હોય છે ?’ આ વાક્ય કોનું છે ?
 (a) એરિક્સન (b) એરિક ફોમ
 (c) યુંગ (d) એડલર
- (4) કઈ વિકૃતિ ધરાવનાર વ્યક્તિ પોતાનાં હિતોનો અતિશય ભોગ આપી દે છે ?
 (a) પરાવલંબી વ્યક્તિત્વવાળી (b) વ્યામોહાત્મક વ્યક્તિત્વવાળી
 (c) છિન્ન વ્યક્તિત્વવાળી (d) સ્વપરાભવક વ્યક્તિત્વવાળી
- (5) વિસંવેદનીકરણ કરતાં સંપૂર્ણ વિપરીત પદ્ધતિ કઈ છે ?
 (a) વિસ્ફોટ ઉપચાર (b) જૈવ પ્રતિપૂષ્ટિ
 (c) સ્વાનુભૂતિ (d) પ્રતિક વિનિમય
- (6) ઉદીપકના અનુસંધાનમાં માનવી કે માનવેતર પ્રાણીનું નિરીક્ષણ થઈ શકે તેવું વર્તન એટલે _____.
 (a) ઉદીપક (b) પ્રતિક્રિયા
 (c) અનુભવ (d) કાર્યવાદ
- (7) કયા વર્ષના સમયગાળાને ‘અમૂર્ત ક્રિયાત્મક તબક્કો’ કહે છે ?
 (a) સાતથી બાર વર્ષ (b) બાર વર્ષથી આગળ
 (c) જન્મથી બે વર્ષ (d) બેથી સાત વર્ષ
- (8) નીચેનામાંથી કયા મનોવિજ્ઞાની ગેસ્ટાલ્ટ મનોવૈજ્ઞાનિક તરીકે ઓળખાય છે ?
 (a) કોહલર (b) એટકિન્સન
 (c) હિલગાર્ડ (d) હેનિંગ
- (9) વિશિષ્ટ હેતુઓ શાના આધારે નક્કી થાય છે ?
 (a) ઉદાહરણ (b) નિયમ
 (c) એકમ (d) સાધન
- (10) ‘મનોવિજ્ઞાન વિજ્ઞાનના સિદ્ધાંતોનો વિનિયોગ કરે છે’ આ વિધાન શું દર્શાવે છે ?
 (a) સ્વરૂપ (b) કાર્યક્ષેત્ર
 (c) સંકલ્પના (d) સિદ્ધાંત
- (11) શિક્ષક કેન્દ્રી પદ્ધતિ નીચેનામાંથી કઈ છે ?
 (a) આગમન-નિગમન પદ્ધતિ (b) વ્યાખ્યાન પદ્ધતિ
 (c) કથન-ચર્ચા પદ્ધતિ (d) એકપણ નહીં
- (12) માઈકોટીચીંગના પ્રણેતા _____ હતા.
 (a) મોર્ગન (b) રોરશાંક
 (c) સ્કિનર (d) ડવાઈટ એલન
- (13) મનોવિજ્ઞાનમાં વર્તનના અભ્યાસ ઉપર ભાર મૂકનાર મનોવૈજ્ઞાનિક _____ હતા.
 (a) વોટસન (b) કો અને કો
 (c) ફોઈડ (d) ઈ.જી. વિલીયમસન
- (14) માનસિક સ્વાસ્થ્ય વિશે લોકોને જાગૃત કરવાનું કામ _____ મનોવિજ્ઞાન કરે છે.
 (a) ચિકિત્સાત્મક (b) સલાહ
 (c) અસાધારણ (d) મનોમાપનલક્ષી

N06-104

November-2014

B.Ed., Sem.-I (CBCS Pattern)

B-512 : Psychology : Content Cum Method

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (a) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
 - (1) What is Psychology ? Explain various systems of Psychology.
 - (2) Prepare a black board skill note on the Unit of “Parenting Styles of Child-raising” of the subject of Psychology of Std-11.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **4**
 - (1) What is Case Study ? State its benefits and limitations.
 - (2) Explain Prescientific Psychology.
 - (3) Explain in brief the stages of Cognitive Development according to Piaget.
2. (a) Answer any **two** of the following questions. Each answer should be in about **100** words : **6**
 - (1) Explain Intelligence in Indian Context.
 - (2) Explain the Projective Technique – Thematic Apperception Test.
 - (3) Explain Generalized Anxiety disorder.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **8**
 - (1) What is Intelligence ? Explain Multiple Intelligence.
 - (2) What is Personality ? Mention and explain Personality Disorders.
3. (a) Answer any **one** of the following questions in about **750** words : **10**
 - (1) Keeping in mind the following points prepare a lesson plan in terms of ‘Sensation’ unit of Psychology : General Objectives, Teaching Points, Teaching Aids, Teacher’s Activity, Students’ Activity.
 - (2) Why is Bio-medical therapy used ? Explain its types.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about **125** words : **4**
 - (1) Explain the importance of Yoga and Meditation in Psychotherapy.
 - (2) Explain briefly the phase wise process of Psychotherapy.
 - (3) Explain Monocular cues in Perception of Depth and Distance.
4. (a) Answer any **two** of the following questions in about **100** words : **6**
 - (1) State general objectives of Psychology and mention specific objectives of any one general objective.
 - (2) What is Interview ? Mention types of Interview technique.
 - (3) Explain the work-field of Psychology.
- (b) Answer any **one** of the following questions in about **500** words : **8**
 - (1) What is Micro-teaching ? Explain in details the steps of Micro-teaching.
 - (2) What is inductive-deductive method ? Explain with illustrations, its merits and demerits.

5. Answer the following multiple choice questions :

14

- (1) Who does the diagnostic and remedial work of students' individual problem ?
(a) School psychologist (b) Counseling psychologist
(c) Clinical psychologist (d) Educational psychologist
- (2) While seeing a photograph of any person we consider his whole face at once. Which process occurs in our mind at this time ?
(a) Attention (b) Sequential
(c) Contemporary (d) Creativity
- (3) Every person has ability to create and to select – whose sentence is this ?
(a) Erikson (b) Eric form
(c) Yung (d) Adler
- (4) Which person having disorder sacrifices his own welfare ?
(a) Dependent personality (b) Paranoid personality
(c) Schizophrenic personality (d) Self-defeating personality
- (5) Which method is totally opposite from desensitization ?
(a) Implosive therapy (b) Bio-feedback
(c) Flooding (d) Token economy
- (6) The behaviour which enables observation of human or animals in the context of catalyst is called
(a) Catalyst (b) Reaction
(c) Experience (d) Functionalism
- (7) Which year of time period called 'Abstract Operational Stage' ?
(a) from 7 to 12 years (b) above 12 years
(c) from birth to 2 years (d) from 2 to 7 years
- (8) Which psychologist among the following is known as 'Gestalt Psychologist' ?
(a) Kohlar (b) Atkinson
(c) Hillguard (d) Henning
- (9) On what basis are the specific objectives determined ?
(a) Illustration (b) Rule
(c) Unit (d) Instrument
- (10) 'Psychology makes use of Science Principles.' What does this statement indicate ?
(a) Nature (b) Scope
(c) Concept (d) Theory
- (11) Which method of the following is teacher centered method ?
(a) Inductive-Deductive method
(b) Lecture method
(c) Narration cum discussion method
(d) None
- (12) _____ was the founder of Microteaching.
(a) Morgan (b) Rorschach
(c) Skinner (d) Dwite Alen
- (13) _____ emphasized on the study of behaviour of psychology.
(a) Watson (b) Crow and Crow
(c) Freud (d) E.G. Williamson
- (14) _____ Psychology does the work of awaring people about Mental Health.
(a) Clinical (b) Counselling
(c) Abnormal (d) Psychometric